

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо формування навчально-методичного забезпечення
з робітничих професій

1. Загальні положення

1.1. Методичні рекомендації щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (далі – Методичні рекомендації) розроблені з метою надання допомоги педагогічним працівникам у формуванні єдиного підходу з планування та укладання навчально-методичного забезпечення предметів, виробничого навчання та виробничої практики.

1.2. Методичні рекомендації розроблені з урахуванням Законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах, Положення про організацію навчально-виробничого процесу у Вищому професійному училищі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності та інших.

1.3. Відповідно до чинного законодавства закладам освіти усіх типів та форм власності надається автономне право у виборі форм та методів провадження освітньої діяльності у тому числі й до формування комплексів навчально-методичного забезпечення.

1.4. Освітні програми, робочі освітні програми не є об'єктами авторського права та інтелектуальної власності, що впливає із ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права.

Інші складові навчально-методичного забезпечення можуть бути об'єктами авторського права, якщо вони є творами у галузі науки, літератури та/або мистецтва, зазначеними у ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права або у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Авторське право не поширюється на конспекти уроків, методичні вказівки, презентації, інструкційно-технологічні картки, плани занять тощо, що забезпечують реалізацію освітніх програм з підготовки кваліфікованих робітників.

2. Складові навчально-методичного забезпечення

2.1. Навчально-методичне забезпечення — це сукупність дидактичних матеріалів (паперових та електронних) за допомогою яких педагогічний працівник може реалізувати мету, завдання, набір компетентностей, визначених державними освітніми стандартами та освітніми програмами з підготовки кваліфікованих робітників.

2.2. До навчально-методичного забезпечення **теоретичної підготовки** входять:

- робочі освітні програми предметів, курсів цільового призначення;
- поурочно-тематичні плани;
- плани уроків різних видів;
- конспекти уроків;
- інструкційно-технологічні картки з лабораторних або практичних занять;
- завдання для поточного, тематичного, рубіжного та проміжного контролю знань, умінь і навичок;
- роздатковий матеріал, презентації тощо;
- авторські навчальні посібники, розробки іншого характеру (за наявності).

2.3. До навчально-методичного забезпечення **практичної підготовки** входять:

- робоча освітня програма виробничого навчання та виробничої практики;
- перелік навчально-виробничих робіт;
- плани уроків виробничого навчання;
- інструкційно-технологічні картки уроків виробничого навчання;
- завдання для поточного, тематичного, контролю умінь і навичок;
- роздатковий матеріал, презентації тощо;
- авторські навчальні посібники, розробки іншого характеру (за наявності).

2.4. Навчально-методичне забезпечення розробляється педагогічним працівником (працівниками) навчальних відділень та циклової комісії з кожного предмета робочих навчальних планів підготовки кваліфікованих робітників. Навчально-методичне забезпечення курсів цільового визначення складається із складових, визначених окремим положенням.

2.5. До навчально-методичного забезпечення необхідно раз на півріччя вносити зміни та доповнення з урахуванням нових методик, технологій, тенденцій в професійній освіті тощо. Внесення змін та доповнень розглядаються на засіданні навчального відділення та циклової комісії, результати фіксуються у протоколі засідання.

2.6. Допускається опублікування складових навчально-методичного забезпечення в електронній бібліотеці училища з метою вільного та безперешкодного доступу до них здобувачів освіти.

2.7. За зміст та наповнення навчально-методичного забезпечення несе персональну відповідальність педагогічний працівник (викладач, майстер виробничого навчання).

3. Вимоги до укладання складових навчально-методичного забезпечення теоретичної підготовки

3.1. Робочі освітні програми з предметів загальнопрофесійної, професійно-теоретичної підготовки укладаються на основі освітніх програм, що розроблені та затверджені у визначеному Методичними рекомендаціями порядку, затверджених наказом училища від 27.05.2024 № НС-122/91.

Робоча освітня програма — це документ, що визначає зміст і обсяг знань та умінь здобувачів освіти з певного предмета. Робоча освітня програма розробляється викладачем (викладачами) перед початком навчального року (під час навчального року у разі зміні План-розрядки, затвердженої ДСНС України), розглядається та схвалюється на засіданні навчального відділення (циклової комісії).

На кожен вид підготовки розробляються окремі робочі освітні програми з предметів загальнопрофесійної, професійно-теоретичної підготовки. Кількість годин, що зазначена у робочій освітній програмі має відповідати кількості годин відповідно до робочого навчального плану.

Робочі освітні програми з навчальних предметів мають такі складові:

- пояснювальна записка, в якій розкривається мета та завдання навчального предмета, його структура, зв'язок з іншими навчальними предметами, очікувані результати, форми та засоби діагностики результатів навчання;

- робочий тематичний план;

- зміст робочої освітньої програми (перелік навчальних тем із зазначенням питань для розгляду, рекомендована література);

- критерії оцінювання навчальних досягнень з предмета;

- орієнтовний перелік питань для підготовки до заліку (якщо він передбачений робочим навчальним планом). Зразок оформлення робочої освітньої програми подається у **додатку 1**.

3.2. Поурочно-тематичні плани з навчальних предметів складаються педагогічними працівниками відповідно до робочих освітніх програм,

розглядаються і схвалюються на засіданнях навчальних відділень, циклової комісії, затверджуються заступником начальника училища з навчальної та методичної роботи. Зразок оформлення наведений у **додатку 2**.

3.3. Основними видами занять з теоретичної підготовки кваліфікованих робітників є: урок, практичне заняття, лабораторне заняття, семінарське заняття тощо. При укладанні планів таких занять необхідно враховувати дидактичну їх мету та способи проведення. В більшості структура планів занять в закладах професійної освіти більш наточена на комбінований тип уроку. Зразки оформлення планів уроків подаються у **додатку 3**. Варто відмітити, що план заняття — це особистий документ викладача, який розробляється за довільною формою, проте тут необхідно дотримуватися загальноприйнятих етапів проведення заняття.

3.4. Конспекти уроків складаються за наведеною формою у **додатку 4**. Мета — надати опрацьовану та систематизовану інформацію здобувачу освіти у випадку його відсутності на занятті або бажанні у самостійному опрацюванні.

3.5. Інструкційно-технологічні картки до проведення лабораторних або практичних робіт розробляються педагогічним працівником (працівниками), розглядаються та схвалюються на засіданні навчального відділення (циклової комісії). Мета — надати візуальну інформацію здобувачу освіти щодо заходів безпеки праці, послідовності та порядку відпрацювання вправи, досліду чи експерименту. Для зручності інструкційно-технологічні картки дозволяється формувати у вигляді збірників. Зразок оформлення інструкційно-технологічної картки подається у **додатку 5**.

3.6. Завдання для поточного, тематичного, рубіжного та проміжного контролю знань, умінь і навичок включають: тестові завдання, картки контролю знань, тренувальні вправи, тренажери, інтелектуальні картки тощо. Усі вони складаються за довільною формою та не потребують розгляду та схвалення на засіданні навчальних відділень (циклової комісії). Можуть бути як в паперовому варіанті, так і електронному з використанням різних освітніх сервісів та платформ.

Виняток становлять завдання діагностичних директорських контрольних робіт та заліків. Вони оформляються за наведеною формою в **додатках 6 та 7**. Розглядаються на засіданні навчального відділення (циклової комісії), погоджуються заступником начальника училища з навчальної та методичної роботи (начальником навчально-методичного відділу) та затверджуються начальником училища за місяць до проведення.

3.7. Роздатковий матеріал посилює сприйняття та засвоєння навчального матеріалу. Він розробляється виключно для здобувача освіти і може бути як в електронному так і паперовому варіантах. Затвердження не потребує, оформляється за довільною формою. Це можуть бути: таблиці, схеми, опорні конспекти, ілюстрації тощо.

Для візуального сприйняття матеріалу розробляється мультимедійна презентація.

Слід дотримуватися вимог **до оформлення презентацій**:

викладайте матеріал стисло, з максимальною інформативністю тексту;

слідкуйте за відсутністю нагромадження, чітким порядком у всьому;

ретельно структуруйте інформацію;

використовуйте короткі та змістовні заголовки, нумеровані списки;

важливі відомості (наприклад, висновки, визначення, правила тощо)

подавайте великим та виділеним шрифтом і розташовуйте у лівому верхньому куті екрана;

другорядні відомості бажано розміщувати внизу сторінки;

кожній ідеї треба відвести окремий абзац;

головну ідею абзацу викладайте в першому рядку;

використовуйте табличні форми запису даних (діаграми, схеми) для ілюстрації важливих фактів, щоб подати матеріал компактно і наочно;

графіка має органічно доповнювати текст;

пояснення треба розташовувати якнайближче до ілюстрацій, з якими вони мають одночасно з'являтися на екрані;

необхідно ретельно продумати інструкції до виконання завдань: їх чіткість, лаконічність, однозначність;

усі текстові дані потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних і стилістичних помилок, дотримуйтеся

прийнятих правил скорочень;

форма представлення інформації повинна відповідати рівню знань здобувачів освіти.

Додаткові вимоги до змісту презентації (за Д. Льюїсом):

- кожен слайд має відображати одну думку;

- текст має складатися з коротких слів та простих речень;

- рядок має містити 6 – 8 слів;

- всього на слайді має бути 6 – 8 рядків;

- загальна кількість слів не повинна перевищувати 50;

- дієслова мають бути в одній часовій формі;

- заголовки мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні ідеї слайда;

- у заголовках мають бути і великі, і малі літери (а не тільки великі);
- слайди мають бути не надто яскравими – зайві прикраси лише створюють бар'єр на шляху ефективної передачі даних;
- кількість блоків статистичних даних на одному слайді має бути не більше чотирьох;
- підпис до ілюстрації розміщується під нею, а не над нею;
- усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі.

3.8. Авторські навчальні посібники розробляються відповідно до Положення про електронний підручник, що затверджене наказом МОН України від 02.05.2018 № 440, стандартів освіти з урахуванням вимог державних санітарних правил і норм, Методичних рекомендацій щодо проєктування та створення електронних посібників і підручників, затверджених наказом училища та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність у сфері науково-методичного і матеріально-технічного забезпечення системи освіти.

4. Вимоги до укладання складових навчально-методичного забезпечення практичної підготовки

4.1. Робоча освітня програма виробничого навчання - це документ, що визначає зміст і обсяг професійних знань, умінь, навичок здобувачів освіти та способи і методи їх формування. Робоча освітня програма виробничого навчання складається майстром (майстрами) виробничого навчання, розглядається та схвалюється на засіданні профільного навчального відділення. За структурою вона містить аналогічні складові будь-якої робочої освітньої програми:

- пояснювальну записку;
- робочий тематичний план;
- зміст;
- критерії оцінювання навчальних досягнень;

При укладанні робочої освітньої програми виробничого навчання необхідну уміння та навички, що необхідно відпрацювати здобувачами освіти, розділити за темами кількістю не більше 6 год в день виробничого навчання. У пояснювальній записці вказуємо перелік умінь, які здобуде здобувач освіти у ході навчання. При плануванні змісту слід постійно пам'ятати про компетентнісний підхід, тобто виконання вправ у комплексі декількох умінь з ретельним дотриманням заходів безпеки праці. Зразок оформлення робочої освітньої програми виробничого навчання поданий у **додатку 8**.

4.2. Робоча освітня програма виробничої практики — це документ, що визначає зміст і обсяг професійних умінь, навичок здобувачів освіти, що відпрацьовуються під час виробничої практики (стажування) на базах практики під керівництвом наставників.

В робочій освітній програмі виробничої практики деталізуються мета, завдання, права та обов'язки керівників практики і практикантів, зміст практики, перелік питань вхідного та вихідного контролю, перелік кваліфікаційних пробних робіт, критерії оцінювання навчальних досягнень, зразки документів для практиканта.

До зразків документів відносять:

1. індивідуальний плану практиканта;
2. щоденник виробничої практики;
3. звіт про виробничу практику;
4. підсумкова відомість проходження практики та кваліфікаційної пробної роботи (за узгодженням).

Робоча освітня програма виробничої практики розробляється майстром (майстрами) виробничого навчання, розглядається та схвалюється на засіданні профільного навчального відділення, погоджується заступником начальника з навчальної та методичної роботи, затверджується начальником училища. Зразок укладання робочої освітньої програми виробничої практики наводиться у **додатку 9**.

4.3. Перелік навчально-виробничих робіт з професії визначає завдання, які виконують здобувачі освіти з метою оволодіння професійними знаннями, уміннями та навичками, що передбачені робочою освітньою програмою професійно-практичної підготовки.

Перелік навчально-виробничих робіт розробляється майстром (майстрами) виробничого навчання, розглядається та схвалюється на засіданні профільного відділення, затверджується заступником начальника училища з навчальної та методичної роботи. Зразок оформлення наведений у **додатку 10**.

4.4. Плани уроків виробничого навчання відрізняються від планів уроків практичного чи лабораторного заняття. Структура та етапи наведені у **додатку 11**.

4.5. Інструкційно-технологічна картка до проведення уроку виробничого навчання суттєво відрізняється від аналогічної картки проведення практичного чи лабораторного заняття. Основними елементами таких карток мають бути: тема, мета, обладнання, заходи безпеки праці, послідовність виконання вправ чи технологічних операцій, завдання самоперевірки знань.

Інструкційно-технологічні картки до проведення уроку виробничого навчання розробляються для здобувачів освіти з метою попереднього

ознайомлення та теоретичної підготовки до уроку виробничого навчання. В професійній освіті рекомендується розробляти збірники інструкційно-технологійних карток уроків виробничого навчання з кожної професії із переліком вправ та операцій. Ці картки розробляються майстром (майстрами) виробничого навчання, розглядаються та схвалюються на засіданні профільного навчального відділення. Зразок оформлення наведений у **додатку 12**.

4.6. Інші складові навчально-методичного забезпечення (завдання для поточного, тематичного контролю умінь і навичок, роздатковий матеріал, презентації тощо розробляються відповідно до вимог п. 3.6., 3.7., 3.8 запропонованих Методичних рекомендацій.

5 . Прикінцеві положення

5.1. Розробка навчально-методичного забезпечення є обов'язковим етапом діяльності педагогічного працівника.

5.2. Матеріали навчально-методичного забезпечення розробляються державною мовою. Інформація, яка міститься у навчально-методичному забезпеченні має бути сучасною та достовірною.

5.3. Загальний контроль за якістю наповнення навчально-методичного забезпечення покладається на начальника відділення (голову циклової комісії).

5.4. Методичні рекомендації щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій набувають чинності після розгляду їх на засіданні педагогічної ради училища.

Методист

Віталій КАРАЩУК

Додаток 1

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 3.1 розділу 3)

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (м. Вінниця)

НАВЧАЛЬНЕ ВІДІЛЕННЯ

Назва навчального відділення/циклової комісії

ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОРГАНІВ ДИХАННЯ

Назва навчального предмета (прописними)

РОБОЧА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Вид підготовки, код, назва професії

Зворотній аркуш титульної сторінки

_____ : робоча
Назва предмету
 освітня програма підготовки кваліфікованих робітників на основі
 _____
 за професією _____ .
Код, назва професії
 Вінниця: ВПУ ЛДУБЖД (м. Вінниця), 20_____.

Робоча освітня програма складена на основі освітньої програми підготовки кваліфікованих робітників за професією _____,
код та назва
 затвердженої начальником училища _____.
дата

Мова викладання — українська.

Укладач:

_____
Посада, звання, кваліфікаційна категорія

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні навчального відділення/циклової комісії _____

назва навчального відділення/циклової комісії

Протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

Керівник навчального відділення/циклової комісії

_____
спеціальне звання

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

_____
Підпис

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вказується мета, особливості вивчення навчального предмета, зміст знань, умінь випускників, форми та засоби діагностики результатів навчання.

з нового аркуша

РОБОЧИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		з них			
		всього	уроки	практичні заняття	самостійна робота*
1	2	3	4	5	6
1					
2					
	Тематичне оцінювання				
3					
4					
	Тематичне оцінювання				
	Всього				

* - за необхідності можуть передбачатися

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Заняття № 1
Урок № 1 (2 год.)

**Тема 1. Класифікація та сучасні види ЗІЗОД
Питання**

1. Класифікація ЗІЗОД.
2. Фізіологія дихання.
3. Вплив продуктів горіння та НХР на організм людини.

Література:

1. Ковалишин В.В., Кусковець С.Л., Луц В.І. Основи створення та експлуатації засобів індивідуального захисту органів дихання: навчальний посібник/В.В. Ковалишин, С.Л. Кусковець, В.І. Луц; ЛДУ БЖД. – Львів: Вид-во «СПОЛОМ», 2011. – 440 с. – С. 31-41, 117-125.
2. Чернов С.М., Ковалишин В.В. Ізолюючі апарати. Обслуговування та використання: навчальний посібник/ С.М. Чернов, В.В. Ковалишин; Львівський інститут пожежної безпеки. – Львів: Вид-во «СПОЛОМ», 2002. – 192 с. – С. 6-21.

Тема 2.

.....

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З ПРЕДМЕТА
«ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОРГАНІВ ДИХАННЯ»**

Рівень підготовки	Бали	Критерій оцінювання навчальних досягнень
1	2	3
Початковий рівень	1	Здобувач освіти знає:
	2	
	3	
Середній рівень	4	
	5	
	6	
Достатній рівень	7	
	8	
	9	
Високий рівень	10	
	11	
	12	

з нового аркуша

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ**

1. Назвіть можливі несправності вмикача резерву ЗІЗОД АСВ-2, їх причини та способи усунення.
2. Назвіть можливі несправності запірного вентиля ЗІЗОД MSA, Drager, їх причини та способи усунення.
3. Розкрийте можливі несправності зарядного штуцера ЗІЗОД АСВ-2, їх причини та способи усунення.
4. ....

Додаток 2

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 3.2 розділу 3)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника училища
з навчальної та методичної роботи

_____

спеціальне звання

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

«_____» _____ 20__ року

ПОУРОЧНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

з предмета «_____»
(назва предмета)

Кількість годин: _____ (уроки – ____, практичні заняття – ____, залік – ____, самостійна робота – _____)

Професія: _____ «_____»
(код) (назва професії)

Вид підготовки:

_____

(первинна професійна підготовка, професійно-технічне навчання, перепідготовка, підвищення кваліфікації)

№ з/п заняття	Назва тем та навчальних питань	Кількість годин	Вид заняття	ТЗН та наочне приладдя	Література
1					
2					
....					
Тематичне оцінювання					
8					
...					
Тематичне оцінювання					
13					

Примітка:

ТЗН – технічні засоби навчання.

з нового аркуша

ЛІТЕРАТУРА

- 1.
- 2.
- 3.

Поурочно-тематичний план розробив

_____

(підпис)

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено на засіданні навчального відділення
(циклової комісії)

_____
Протокол ____ від _____

Начальник навчального відділення/
голова циклової комісії

(підпис)

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Додаток 3

до Методичних рекомендацій
щодо формування навчально-
методичного забезпечення з
робітничих професій
(пункт 3.3 розділу 3)

ПЛАН УРОКУ № __ (__ год.)

Навчальний предмет: _____

Професія: _____

Для груп: _____

Тема уроку: _____

Навчальна мета: _____

Виховна мета: _____

Розвивальна мета: _____

Вид/тип уроку: *урок, комбінований*

Міжпредметні зв'язки: _____

Методи проведення: _____

Демонстраційний матеріал _____

Роздатковий матеріал _____

Обладнання: _____

Література:

1. *Основна*
2. *Додаткова*

ХІД ТА ОСНОВНИЙ ЗМІСТ УРОКУ

	Тривалість
I. Організаційна частина	_ ХВ
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Доповідь чергового, вітання</i> • <i>Перевірка зовнішнього вигляду та наявності здобувачів освіти на уроці</i> • <i>Виявлення готовності здобувачів освіти до уроку</i> • <i>Оголошення плану проведення уроку</i> 	
II. Актуалізація опорних знань	_ ХВ
<i>Перевірка попередньо вивченого матеріалу</i>	
III. Повідомлення теми, мети, завдань уроку	_ ХВ
IV. Мотивація навчальної діяльності:	_ ХВ
<i>Значимість теми для вивчення інших тем і предметів, для проходження виробничої практики, складання іспитів, майбутньої професії, в побуті</i>	
V. Основний зміст заняття:	_ ХВ
<i>Виклад теми за питаннями плану</i>	
1)	
2)	

VI. Закріплення вивченого матеріалу _ **хв**

- Узагальнення і систематизація знань, умінь і навичок здобувачів освіти
- Оцінювання знань здобувачів освіти, мотивація оцінок

VII. Домашнє завдання _ **хв**

Опрацювати:

Викладач

підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ПЛАН УРОКУ № __ (__ год.)

Навчальний предмет: _____

Професія: _____

Для груп: _____

Тема уроку: _____

Навчальна мета: _____

Виховна мета: _____

Розвивальна мета: _____

Вид/тип уроку: *практичне заняття / урок застосування знань, умінь та навичок*

Міжпредметні зв'язки: _____

Методи проведення: _____

Демонстраційний матеріал _____

Роздатковий матеріал _____

ТЗН _____

Література:

3. Основна

4. Додаткова

ХІД ТА ОСНОВНИЙ ЗМІСТ УРОКУ

Тривалість

I. Організаційна частина _ **хв**

- Доповідь чергового, вітання
- Перевірка зовнішнього вигляду та наявності здобувачів освіти на уроці
- Виявлення готовності здобувачів освіти до уроку

- Оголошення плану проведення уроку
- II. Актуалізація опорних знань _ **XB**
Перевірка попередньо вивченого матеріалу проводиться у формі тестування (як правило)
- III. Повідомлення теми, мети, завдань уроку _ **XB**
- IV. Мотивація навчальної діяльності: _ **XB**
Значимість теми для вивчення інших тем і предметів, для проходження виробничої практики, складання іспитів, майбутньої професії, в побуті
- V. Етапи виконання практичного заняття: _ **XB**
  - 1)
  - 2)
  - 3)
- VI. Підбиття підсумків _ **XB**
  - Узагальнення і систематизація знань, умінь і навичок здобувачів освіти
  - Оцінювання знань здобувачів освіти, мотивація оцінок
- VII. Домашнє завдання _ **XB**

Опрацювати:

Викладач

підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Додаток 4

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 3.4 розділу 3)

Урок № 1 (2 год.)

Тема 1.1: Основні поняття та джерела іонізуючих випромінювань

1. Поняття “іонізуюче випромінювання”, “радіоактивність”.
2. Джерела іонізуючих випромінювань.
3. Кількісні характеристики поля іонізуючого випромінювання (потік частинок, їх проникна здатність, енергія, швидкість).

Зміст уроку

Вступ. Предмет “Основи радіаційної безпеки” має мету: дати основні поняття дозиметрії, доз випромінювання, розглянути вимоги експлуатації джерел іонізуючого випромінювання, що використовуються в підрозділах цивільного захисту.

1. Поняття “іонізуюче випромінювання”, “радіоактивність”.

Іонізуюче випромінювання - або **іонізуюча радіація**, — потоки електромагнітних хвиль або частинок атома під час радіоактивного розпаду, що здатні при взаємодії з речовиною утворювати в ній йони.

Йони — це позитивно чи негативно заряджені частинки.....

.....

2.

3.

Закріплення теми по питаннях:

1. Дайте визначення поняттям “іонізуюче випромінювання”, “радіоактивність”.
2. Як утворюються йони? Чи є вони небезпечними?
3. Що експериментально встановив Резерфорд?

.....

Завдання на самопідготовку:

1. Батлук В.А. Радіаційна екологія, навчальний посібник. В.А. Батлук – К.: Знання, 2009. – С. 25 — 29.
2. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна – К.: Центр учбової літератури, 2011. § 3.4.3.

Додаток 5

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 3.5 розділу 3)

**Інструкційно-технологічна картка до проведення
практичного заняття _____ з предмету**

Тема: _____.

Мета: _____

Інструктаж з ОП та БЖД

1.

Теоретичні відомості.

.....

Методичні вказівки.

При роботі .....

Знати: .....

Вміти: .....

Завдання для виконання.

1. ....

2. Порядок підготовки приладу ДП-64 до роботи. Робота з приладом.

2.1 Здійснити підготовку приладу ДП-64 до роботи:

1. Спочатку пульт сигналізації підключіть до джерела живлення.

2. ....

2.2 Здійснити визначення наявності порогових значення експозиційної дози гамма-випромінювання у лабораторії, дані занести до таблиці:

Кількість вимірювання	Результат	Порогове значення	Висновок
1		0,2 Р/год	
2		0,2 Р/год	

2.3 Здійснити декомплектацію приладу.

3. ....

3.1 .....

4. Оформити звіт та його захистити.

Контрольні питання.

1. Яку дозу визначає індикатор-сигналізатор ДП-64? З якого порогу він починає видавати сигналізацію?
2. Як необхідно здійснювати контроль експозиційної дози індикатором-сигналізатором ДП-64.
3. Переведіть 100 Р в Зв.
4. Яка особливість газоаналізатору АСП? Де він розміщується?
5. За рахунок чого АСП реєструє НХР та БЗ?
6. Переведіть 8,9 мг/м³ в г/м³.

Література.

1. Касьянов М.А., Гуляев В.П., Друзь О.М., Коструб В.О. Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю, газоаналізатори. Навчальний посібник – Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля., 2006. – 188 с, *стр.* 216-234.

Інструкційно-технологічна картка
складена викладачем

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

РОЗГЛЯНУТО та СХВАЛЕНО

на засіданні навчального відділення/циклової комісії

Протокол № ___ від «___» _____ 20___ р.

Начальник відділення-
майстер виробничого навчання
(Голова циклової комісії)

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Додаток 6

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 3.6 розділу 3)

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (м. Вінниця)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник училища

полковник служби

цивільного захисту

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

« ___ » _____ 202__ р.

Діагностична директорська контрольна робота
із навчального предмету « _____ »
підготовки кваліфікованих робітників .....

(вказати)

(з використанням онлайн платформи « _____ »)

ПОГОДЖУЮ

Заступник начальника училища

з навчальної та методичної роботи

полковник служби

цивільного захисту

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

« ___ » _____ 202__ р.

Розглянуто та схвалено на засіданні
навчального відділення

Протокол № __ від « ___ » _____ 202__ р.

Начальник відділення-майстер

виробничого навчання навчального

відділення _____

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Діагностична директорська контрольна робота з предмета «_____» розроблена відповідно до робочої освітньої програми і охоплює навчальний матеріал тем:

Діагностична директорська контрольна робота розроблена в тестовій формі з вибором однієї правильної відповіді. Загальна кількість тестових питань — 44.

Тестові завдання охоплюють питання програм:

1)

2)

.....

Тривалість виконання завдань - 45 хвилин.

Виконання тестових завдань здобувачами освіти здійснюється на безкоштовній онлайн платформі “_____”. У день тестування здобувачам освіти повідомляється код доступу до завдань та виставляється таймер часу для їх виконання. Кількість правильних відповідей та оцінка оголошується по завершенню тестування. Усі питання та варіанти відповідей до них тестова програма комбінує і перемішує для кожного учасника опитування індивідуально.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 12-бальною системою (шкалою). Максимальна кількість балів за виконання завдань – 11 балів.

Оцінки виставляються відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок та показником оцінки в балах.

Результати ДДКР оцінюються за наступними критеріями

Рівень навчальних досягнень	Кількість правильних відповідей	Бали
Високий	Не передбачено робочою освітньою програмою	12
	43-44	11
	40-42	10
Достатній	37-39	9
	34-36	8

	31-33	7
Середній	27-30	6
	23-26	5
	18-22	4
Початковий	13-17	3
	10-12	2
	0-9	1

Викладач

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

з нового аркуша

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Горіння відноситься до ..... процесу:

1. фізико-біологічного;
2. біохімічного;
- 3. фізико-хімічного;**
4. мікробіологічного.

2. За механізмом перебігу горіння належить до реакцій...:

1. приєднання;
2. сполучення;
3. обміну;
- 4. окисно-відновних.**

3. Згідно з ДСТУ 2272:2006 «горюча речовина» - це ...:

- 1. речовина, яка здатна до участі у горінні в ролі відновника:**
2. речовина, яка здатна до участі у горінні в ролі окисника;
3. речовина, яка здатна до участі у горінні в ролі каталізатора;
4. речовина, яка здатна до участі у горінні в ролі інгібітора.

4. «Горюча суміш» - це ...:

1. система що складається газоподібного середовища і горючої речовини;
2. система що складається вуглекислого газу і горючої речовини;
- 3. система що складається окисника і горючої речовини;**
4. система що складається окисника і кисню;

.....
44.

Додаток 7

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих процесій (пункт 3.6 розділу 3)

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (м. Вінниця)
НАВЧАЛЬНЕ ВІДЛЕННЯ/ЦИКЛОВА КОМІСІЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник училища
полковник служби
цивільного захисту

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

« ____ » _____ 202__ року

АТЕСТАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ

семестрового заліку

з предмету «**Основи енергоефективності та екологічної безпеки**»
підготовки кваліфікованих робітників

(вказати)

ПОГОДЖУЮ

Заступник начальника училища
з навчальної та методичної роботи
полковник служби
цивільного захисту

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

« ____ » _____ 2024__ року

Розглянуто та схвалено на засіданні
навчального відділення

Протокол №__ від « ____ » _____ 202__ року
Начальник навчального відділення-
майстер виробничого навчання

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Вінниця - 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Проміжний контроль у формі заліку є складовою частиною оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, що проводиться по завершенню вивчення предмету “_____” відповідно до робочого навчального _____ плану _____ підготовки _____.

Форма проведення — тестова (**не обов’язково!**) з використанням технології (платформи) електронного оцінювання _____.

Атестаційні завдання семестрового заліку складені відповідно до робочої освітньої програми у кількості _____ тестових питань з вибором однієї правильної відповіді. Час виконання тестових завдань - _____ хвилин.

Виконання тестових завдань здобувачами освіти здійснюється на безкоштовній онлайн платформі “_____”. У день тестування здобувачам освіти повідомляється особистий код доступу до завдань та виставляється таймер часу для їх виконання. Кількість правильних відповідей та оцінка оголошується по завершенню тестування. Усі питання та варіанти відповідей до них тестова програма комбінує і перемішує для кожного учасника опитування індивідуально.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за 12-бальною системою (шкалою). Максимальна кількість балів за виконання завдань – 11 балів.

Оцінки виставляються відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок та показником оцінки в балах.

Шкала оцінювання навчальних досягнень:

№ з/п	Кількість балів	Оцінка
1	55 - 60	11
2	50 - 54	10
3	45 - 49	9
4	40 - 44	8
5	35 - 39	7
6	32 -34	6
7	28- 31	5

8	23 - 27	4
9	15 - 22	3
10	9 - 14	2
11	0 - 8	1

Викладач

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

з нового аркуша

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Популяція – це:

1. група організмів одного виду, що займають певну територію, де функціонують як біотичне угруповання;

2. група організмів різних видів, що займають певний простір і функціонують як біотичне угруповання;

3. сукупність особин, що функціонують як частина біотичного угруповання.

2. Екологія – це наука, що вивчає:

1. тварини, рослини та середовище їхнього існування;

2. взаємозв'язки між живими організмами;

3. взаємозв'язки між живими організмами та середовищем їхнього існування.

3.

.....

_____

Додаток 8

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 4.1 розділу 4)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (м. Вінниця)

НАВЧАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ
РОБОЧА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

_____ кваліфікованих робітників
на основі _____ за професією

код

назва

Зворотня сторона аркуша робочої освітньої програми

Виробниче навчання: робоча освітня програма _____
 кваліфікованих робітників на основі _____
 за професією _____.
 Вінниця: ВПУ ЛДУБЖД (м. Вінниця), 202____.

Робоча освітня програма складена на основі освітньої програми з професії _____,
 введеною в дію рішенням педагогічної ради. Протокол № ____ від _____.

Мова викладання - українська

Укладач:
 посада

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
 на засіданні навчального відділення

Протокол № __ від «__» _____ 202__ р.

Начальник відділення-майстер
 виробничого навчання

звання

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою проведення виробничого навчання є закріплення набутих на теоретичних заняттях знань здобувачами освіти з питань будови, принципу роботи, порядку експлуатації, якісного технічного обслуговування, проведення перевірок, виявлення можливих несправностей вузлів і механізмів засобів індивідуального захисту органів дихання (далі - ЗІЗОД) та компресорного обладнання (далі - КО), і відпрацювання способів їх усунення.....

Після вивчення матеріалу предмету здобувачі освіти повинні уміти:

- забезпечувати справний технічний стан засобів.....

Форми та засоби діагностики результатів навчання.

Контроль знань з предмета здійснюється за 12-бальною шкалою оцінювання.

Форми контролю.

Поточний контроль: усне та письмове опитування (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване);

контроль за виконанням практичних вправ;

стандартизоване тестування.

з нового аркуша

РОБОЧИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	№ теми	Назви тем	Кількість годин
1	1	Інструктаж з питань охорони праці. Ознайомлення із робочим місцем майстра з обслуговування засобів індивідуального захисту органів дихання та компресорного обладнання	2
2	2	Домедична підготовка	30
3	2.1	Огляд місця події. Первинний огляд постраждалого.	2
4	2.2	Принципи проведення серцево-легеневої реанімації у осіб різних вікових груп (потрійний прийом).	6
		.....	
28	6	Відпрацювання дій по веденню оперативно-службової документації бази ГДЗС	4
		Всього	120

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Заняття № 1
Урок № 2 (2 год.)

Тема 1. Інструктаж з питань охорони праці. Ознайомлення із робочим місцем майстра з обслуговування засобів індивідуального захисту органів дихання та компресорного обладнання

Питання

1. Інструктаж з охорони праці.
2. Ознайомлення з приміщеннями бази ГДЗС навчальної пожежно-рятувальної частини.
3. Ознайомлення з робочим місцем майстра з обслуговування засобів індивідуального захисту органів дихання та компресорного обладнання, службовою документацією та нормативно-правовими актами.

Література:

1. Правила безпеки праці в органах та підрозділах МНС України. Наказ МНС України від 07.05.2007 р. № 312 : [Електронний ресурс]. Режимдоступу:http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/952/PRAVIL_Ohor-Pr_MNS.pdf. С. 7-13, 29-31.

Тема 2. Домедична допомога

Заняття № 2
Урок № 2 (2 год.)

Тема 2.1. Огляд місця події. Первинний огляд постраждалого

Вправи

1. Огляд місця події. Виклик екстреної медичної допомоги.
2. **Первинний огляд постраждалого.**
3. ....

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ З ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ**

Рівень підготовки	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1	2	3
Початковий рівень	1	Здобувач освіти з допомогою майстра виробничого навчання відтворює на рівні розпізнання окремі елементи професійних знань, необхідних для роботи із засобів індивідуального захисту органів дихання (далі - ЗІЗОД) та компресорним обладнанням (далі - КО). При обслуговуванні ЗІЗОД та КО припускається суттєвих помилок. Результат виконаної роботи повністю не відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Потребує постійної допомоги контролю в дотриманні правил безпеки праці.
	2	Здобувач освіти з допомогою майстра виробничого навчання відтворює на рівні розпізнання окремі фрагменти професійних знань, необхідних для виконання робіт із ЗІЗОД та КО. З постійною допомогою майстра виробничого навчання виконує фрагменти практичної роботи із захисними дихальними апаратами та компресорним обладнанням, при виконанні роботи припускається суттєвих помилок в організації робочого місця, плануванні виробничих дій, в прийомах праці та технологічних операціях. Результат роботи істотно не відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
	3	Здобувач освіти безсистемно на рівні розпізнання відтворює .....

Додаток 9

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 4.2 розділу 4)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (м. Вінниця)
НАВЧАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник училища

полковник служби цивільного захисту

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

«_____» _____ 202__ р.

РОБОЧА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

з виробничої практики

для підготовки кваліфікованих робітників на основі _____
з професії: _____

ПОГОДЖУЮ

Заступник начальника училища

з навчальної та методичної роботи

полковник служби цивільного захисту

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

«_____» _____ 202__ р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні навчального відділення

_____
Протокол № від _____

Начальник відділення-майстер
виробничого навчання

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Вінниця-202__

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Виробнича практика здобувачів освіти Вищого професійного училища Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (м. Вінниця) є важливою ланкою у підготовці кваліфікованого робітника за професією 5169 «Майстер з обслуговування засобів індивідуального захисту органів дихання та компресорного обладнання» і невід'ємною частиною освітнього процесу.

Метою виробничої практики є практичне відпрацювання основних професійних знань та навичок, набутих здобувачами освіти протягом теоретичного та виробничого навчання.

Виробничу практику здобувачі освіти проходять у підрозділах ГУ ДСНС України в областях та м. Київ. Результати проходження практики здобувачі освіти відображають у щоденнику проходження виробничої практики.

Основними завданнями виробничої практики є:

1. Ознайомлення з діяльністю підрозділів ДСНС України.
2. Закріплення і поглиблення теоретичних знань отриманих здобувачами освіти під час навчання.
3. ....

Керівництво виробничою практикою здійснюється начальниками підрозділів ДСНС України, в яких вона проводиться.

Керівники практики зобов'язані:

1. Забезпечити виконання програми, індивідуальних планів виробничої практики в повному обсязі та контролювати їх реалізацію.
2. Встановити режим роботи практикантів.
3. Здійснювати підбір безпосередніх керівників практики (наставників) і надавати їх кандидатури до ГУ ДСНС для оформлення відповідним наказом.
4. **В тижневий термін після початку проходження практики надіслати на електронну адресу училища E-mail: vucz@dsns.gov.ua копію наказу про закріплення наставників за практикантами та контактні номери телефонів, за якими керівники практики від училища зможуть зв'язатися з наставниками практикантів від базового підрозділу.**
5. Представити.....

На безпосередніх керівників практики – покладаються такі обов'язки:

1. Ознайомити практикантів з оперативно-тактичною характеристикою району виїзду та матеріально-технічною базою підрозділу.

2. Проводити.....

1.

2. Обов'язки та права практикантів

Під час виробничої практики здобувачі освіти підпорядковуються начальнику підрозділу, який на цей період є для них прямим начальником, наставнику, який на період практики є для них безпосереднім начальником.

Практикант зобов'язаний:

Вивчити програму виробничої практики.

Після прибуття на місце практики:

відрекомендуватися начальнику (керівнику) підрозділу та доповісти про завдання та програму практики;

вивчити план роботи, завдання, які стоять перед пожежно-рятувальним підрозділом, розпорядок дня; ознайомитися з особовим складом підрозділу;

.....

Практикант має право:

1. Ознайомлюватися з усіма службовими документами в об'ємі завдань, визначених Програмою та його індивідуальним планом роботи.
2. Підписувати від свого імені складені за дорученням керівника практики документи.
3. Користуватися літературою, пожежно-технічним оснащенням та аварійно-рятувальним інструментом, технічними та іншими засобами, наявними у відповідному підрозділі.
4. Носити цивільний одяг у позаслужбовий час.
5. Вносити пропозиції керівництву підрозділу та училища щодо вдосконалення організації і проведення виробничої практики.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ
проходження виробничої практики для підготовки кваліфікованих робітників на
основі _____ з професії:

№ з/п	Назва заходу	Звітний матеріал
1.	<p>Ознайомлення з організаційно-штатною структурою підрозділу, майстра з обслуговування засобів індивідуального захисту органів дихання та компресорного обладнання. Інструктаж з охорони праці Інструктаж з охорони праці і пожежної безпеки на робочому місці.</p> <p><u>Ознайомитись із:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • підрозділом, його структурою та організацією діяльності; • районом виїзду пожежно-рятувального підрозділу; • приміщеннями підрозділу та їх призначенням; <p>- приміщеннями бази (поста) ГДЗС підрозділу; - робочим місцем, службовою документацією та керівними документами.</p>	<p>Опис у звіті</p> <p>Опис у звіті Опис у звіті Опис у звіті Опис у звіті</p>
2.	<p>Набуття практичних навичок з експлуатації засобів ЗДА на стисненому повітрі (наявних в підрозділі) <u>Вивчити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - призначення, матеріальну частину та принцип роботи вузлів ЗДА на стисненому повітрі ; - правила експлуатації ЗДА на стисненому повітрі; - порядок та методику проведення технічного обслуговування і виконання ремонту ЗДА на стисненому повітрі; - робочі параметри ЗДА на стисненому повітрі та способи їх регулювання; - основні несправності ЗДА та способи їх усунення. <p><u>Відпрацювати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - дії по проведенню технічного обслуговування, чищення та дезінфекцію ЗДА на стисненому повітрі; - дії по регулюванню робочих параметрів основних вузлів ЗДА на стисненому повітрі; - дії по виявленню несправності ЗДА на стисненому повітрі та здійснювати їх ремонт. 	<p>Опис у звіті, копія інструкції з експлуатації ЗДА</p> <p>Опис у звіті Опис у звіті Опис у звіті</p> <p>Опис у звіті</p> <p>Опис у звіті</p> <p>Відмітка про виконання Відмітка про виконання Відмітка про виконання</p>

.....

Підведення підсумків виробничої практики

По закінченню виробничої практики здобувачі освіти здають заліки комісії, яка призначена наказом начальника ГУ(У) ДСНС України в області.

На залік практикант зобов'язаний надати такі документи:

- титульний аркуш (додаток 7);
- зміст звітної документації (додаток 8);
- копія наказу по підрозділу про закріплення наставника;
- індивідуальний план (додаток 2);
- щоденник (додаток 3);
- звіт (додаток 4);
- характеристику;
- припис.

За невиконання програми практики без поважних причин або за умови отримання за неї підсумкової оцінки нижче ніж 4 бали – здобувачі освіти відраховуються з училища.

Підсумкова відомість з відгуком за підсумками практики та характеристиками разом з іншими документами щодо організації та проведення практики направляється до закладу освіти зі старшим групи практикантів.

Розробник:

посада

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

ПОГОДЖЕНО:

посада

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

посада

підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Додатками до програми наводяться:

1. перелік питань вхідного та вихідного контролів;
зразки:
2. індивідуального плану практиканта;
3. щоденника виробничої практики;
4. звіту про виробничу практику;
5. підсумкову відомість проходження практики та кваліфікаційної пробної роботи;
6. критерії оцінювання навчальних досягнень.

Додаток 10

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 4.3 розділу 4)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника училища
з навчальної та методичної роботи
полковник служби цивільного захисту

Ігор ЛІПЧАНЧУК

« ____ » _____ 2024 року

ПЕРЕЛІК**навчально-виробничих робіт на курс навчання**

Професія: _____
код *назва*

Вид підготовки: _____

Загальна кількість годин: _____

№ з/п уроку	Назва, номер теми, підтеми, заняття	Час на вивчення теми (год.)	Назва навчально-виробничої роботи	Час роботи техніки, хв.	Технологічна документація	Календарні строки проведення
1	Тема 1. Вступне заняття. Інструктаж з охорони праці.	2				
	Заняття 1. Мета та основні завдання виробничого навчання.	2	Загальна характеристика освітнього процесу, роль виробничого навчання у підготовці кваліфікованих робітників. Вступний інструктаж з охорони праці.			
2	Тема 2. Домедична допомога	30				
	Заняття 2.1. Огляд місця події. Первинний огляд постраждалого.	2	Огляд місця події. Виклик екстреної медичної допомоги. Первинний огляд постраждалого. Визначення та оцінка дихання у постраждалого з підозрою на раптову зупинку кровообігу (потрійний прийом). Відновлення прохідності дихальних шляхів шляхом висування нижньої щелепи та мануальним методом.			
36	.....	6	.....	...	...	...

3 нового аркуша

ЛІТЕРАТУРА

1. Статут дій управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж: наказ МВС України № 340 від 26.04.2018.
- 2.....

Перелік навчально-виробничих робіт підготував:

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто і схвалено на засіданні навчального відділення _____
 Протокол № _____ від «_____» _____
 Начальник відділення-майстер виробничого навчання

Ім'я ПРІЗВИЩЕ

Додаток 11

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 4.4 розділу 4)

План уроку виробничого навчання №12

Професія: 5161 «Пожежний-рятувальник».

Вид підготовки: первинна професійна підготовка.

Тема програми З: «Підготовка до виконання робіт».

Тема уроку З.2.1.: «Робота з висувною драбиною та рятувальною мотузкою».

Мета уроку:

а) **навчальна** – під час заняття здобувачі освіти повинні отримати інструктаж з безпеки праці під час виробничого навчання; навчитись порядку підйому по встановленій висувній драбині та закріплювати рятувальну мотузку за конструкцію.

б) **розвивальна** – формувати у здобувачів освіти практичні навички та вміння щодо підйому по встановленій висувній драбині та закріплення рятувальної мотузки за конструкцію;

в) **виховна** – спонукати здобувачів освіти до пізнавальної діяльності з питань роботи із переносними пожежними драбинами та рятувальною мотузкою; виховати дисциплінованість та дотримання статутних вимог.

Тип уроку: урок формування і закріплення умінь і навичок.

Місце проведення: стадіон училища, навчальна башта.

Час проведення: 6 годин.

Матеріально-технічне забезпечення: захисний одяг та спорядження пожежного-рятувальника, рятувальна мотузка, висувна драбина, каска, пояс з карабіном, краги, навчальна башта зі страхувальними пристроями.

Перелік практичних завдань:

1. підйом по встановленій висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти. Норматив №4.4.
2. закріплення рятувальної мотузки за конструкцію різними способами. Норматив №3.1.

Список основної і додаткової літератури:

1. Нормативи виконання навчальних вправ із спеціальної та фізичної підготовки: наказ МВС України № 480 від 12.06.2023 р. – 2023, Додаток 4, Нормативи №4.4.; № 3.1.
2. Правила безпеки праці в органах та підрозділах МНС України» (частина перша для підрозділів державної пожежної охорони): наказ МНС України № 312 від 07.05.2007р. – 2007. п.п. 4.12.1, 4.12.2.
3. Бичев А.П. Підготовка пожежного-рятувальника: теорія та практика Підручник пожежного рятувальника / А.П. Бичев, Б.І. Білецький – Київ, 2014. с. 35-36, 86-88.
4. Інструкція з охорони праці № ІОП-3-2018 під час проведення занять з дисципліни (предметів) навчального відділення виробничого навчання Наказ ВПУ ЛДУБЖД (м. Вінниця) від 31.08.2018 р. №154.

Хід уроку**1. Організаційна частина****10 хв.**

- 1.1 Доповідь чергового та привітання.
- 1.2. Перевірка наявності здобувачів освіти.
- 1.3. Перевірка зовнішнього вигляду та готовності здобувачів освіти до уроку.
- 1.4. Інструктаж здобувачів освіти по дотриманню правил безпеки праці на занятті.

2. Вступний інструктаж**30 хв.**

- 2.1. Актуалізація знань:
  - 2.1.1. Повідомлення теми програми і уроку (дана інформація знаходиться на першому аркуші плану уроку);
  - 2.1.2. Перевірка опорних знань здобувачів освіти, необхідних їм для подальшої роботи на уроці:
    - яка довжина рятувальної мотузки?;
    - яка вага висувної триколінної драбини?;
    - для чого призначена рятувальна мотузка?;
    - скільки пожежних-рятувальників працює з висувною триколінною драбиною?.
  - 2.1.3. Аналіз і доповнення відповідей здобувачів освіти, підбиття підсумків.
- 2.2. Викладання нового матеріалу:
  - 2.2.1. Повідомлення нової навчальної інформації;
  - 2.2.2. Показ нових прийомів трудової діяльності (показати здобувачам освіти з поясненням дії особового складу при підйомі по встановленій висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної бапти та закріпленні рятувальної мотузки за конструкцію різними способами).

Продовження додатку 11

- 2.2.3. Пояснення характеру і послідовності роботи здобувачів освіти на уроці;
- 2.2.4. Повідомлення про досвід за темою уроку;
- 2.2.5. Опитування здобувачів освіти і пробне виконання ними нових прийомів, показаних майстром;
- 2.2.6. Відповідь майстра на запитання здобувачів освіти;
- 2.2.7. Підбиття підсумків вступного інструктажу.

3. Поточний інструктаж –**210 хв.**

3.1. Видання завдань для самостійної роботи здобувачів освіти та пояснення порядку їх виконання.

3.1.1 Група ділиться на дві підгрупи, які поступають в розпорядження відповідного майстра виробничого навчання;

3.1.2. Під керівництвом майстрів виробничого навчання, підгрупи приступають до відпрацювання вправ:

1-ша підгрупа відпрацьовує підйом по встановленій висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти;

2-га підгрупа відпрацьовує закріплення рятувальної мотузки за конструкцію різними способами.

3.2. Розподіл здобувачів освіти за робочими місцями: зміна відділень по робочих місцях проводиться по закінченні часу, відведеного на роботу по відпрацюванню вправ (перша підгрупа поступає в розпорядження 2-го майстра виробничого навчання, а друга підгрупа поступає в розпорядження 1-го майстра виробничого навчання).

3.3. Повідомлення про критерії оцінювання виконуваних робіт.

3.4. Цільові обходи майстрами робочих місць здобувачів освіти.

4. Заключний інструктаж -**20 хв.**

4.1. Аналіз діяльності здобувачів освіти у процесі всього уроку;

4.2. Оцінка роботи здобувачів освіти, її об'єктивне обговорення;

4.3. Аналіз причин помилок здобувачів освіти та засобів їх усунення;

4.4. Повідомлення та аргументація виставлених оцінок;

4.5. Прибирання робочих місць.

План уроку виробничого навчання підготував:
майстер виробничого навчання

Ім'я ПРИЗВИЩЕ

Додаток 12

до Методичних рекомендацій щодо формування навчально-методичного забезпечення з робітничих професій (пункт 4.5 розділу 4)

**Інструкційно-технологічна картка
до проведення уроку виробничого навчання**

Професія: 5161 «Пожежний-рятувальник».

Тема уроку 3.2.: «Робота з висувною драбиною та рятувальною мотузкою».

Навчальна мета: навчитись порядку підйому по встановленій висувній драбині та закріплювати рятувальну мотузку за конструкцію.

Обладнання: захисний одяг та спорядження пожежного-рятувальника, рятувальна мотузка, висувна драбина.

Перелік практичних завдань (вправ):

- .підйом по встановленій висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти;
- .закріплення рятувальної мотузки за конструкцію різними способами.

Заходи безпеки праці:

- перед виконанням вправи з висувною драбиною перевірити стан страхувального пристрою, запобіжної подушки навчальної башти, рятувальної мотузки;
- при установці висувної драбини її верхні кінці повинні виступати над рівнем підвіконня не менше ніж на два щаблі;
- під час підйому по висувній драбині триматися за щаблі;
- перед виконанням вправи з висувною драбиною виставити страхувальників (один з них закріплює пожежного-рятувальника № 1 карабіном, тримає в руках і підтягує страхувальну мотузку та стежить за валиком зупину, інший - притримує драбину на 3-му поверсі навчальної башти), страхувальник на землі;
- під час роботи з рятувальною мотузкою слідкувати за коушем, щоб виключити травмування ним;
- забороняється переставляти висувну драбину у висунутому положенні, залишати її без нагляду.

Вправа №1

«Підйом по встановленій висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти»

Порядок виконання вправи	Графічні вказівки
<p>Вихідне положення: вправу виконують 2 особи. Висувна драбина встановлена на 3 щаблі вище підвіконня 3-го поверху навчальної башти. Один пожежний-рятувальник у спеціальному одязі ногою стоїть на першій сходинці, руками тримаючись за драбину, інший у спеціальному одязі знаходиться між стіною навчальної башти і драбиною, утримуючи її руками за неробочу поверхню.</p> <p>Початок: подано команду: «У вікно 3-го</p>	

поверху навчальної башти - РУШ!»

Виконання вправи: за командою «У вікно 3-го поверху навчальної башти - РУШ!» пожежний-рятувальник № 1 ставить носок правої (лівої) ноги на 3-й щабель, лівою (правою) рукою береться зверху в обхват за 7-й, підтягуючись руками, ліву (праву) ногу ставить носком на 4-й щабель, правою (лівою) рукою береться за 8-й (рис.1. а). У такий спосіб пожежний-рятувальник піднімається на рівень підвіконня третього поверху, лівою (правою) рукою береться з внутрішньої сторони за віконну коробку, лівою (правою) ногою, зігнутою в коліні, стає на підвіконня, стрибає на підлогу двома ногами (фініш), повертається обличчям до вікна (рис.1. б).

Закінчення: пожежний-рятувальник торкнувся обома ногами підлоги 3-го поверху навчальної башти.

Оцінка виконання вправи - літній період: відмінно - 8 с, добре - 10 с, задовільно - 12 с; зимовий період: відмінно - 12 с, добре - 14 с, задовільно - 16 с.

Рис.1. Підйом по встановленій висувній драбині

Вправа №2

«Підйом по встановленій висувній драбині у вікно 3-го поверху навчальної башти»

Порядок виконання вправи	Графічні вказівки

.....

Робота над помилками. Аналіз виконання вправ з майстром виробничого навчання.

Інструкційно-технологічна картка
складена майстром виробничого навчання

Ім'я ПРИЗВИЩЕ

При укладанні індивідуальної інструкційно-технологічної картки!!!

РОЗГЛЯНУТО та СХВАЛЕНО
на засіданні навчального відділення

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р.

Начальник відділення-
майстер виробничого навчання

Ім'я ПРИЗВИЩЕ